

Lääkeinformaation koordinaatioryhmän kokous 1/2024

Aika: Maanantaina 11.3.2024 klo: 13:00–14:50
Paikka: Microsoft Teams -yhteys
Läsnä: Piia Vuorela, Fimea, puheenjohtaja
Päivi Kiviranta, Fimea
Heidi Mikkola, Fimea, sihteeri
Johanna Palvimo, Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitos
Raija Sipilä, Suomalainen Lääkäriseura Duodecim
Jenni Tamminen-Sirkiä, Suomen Syöpäpotilaat ry, poistui klo 14.00
Tiina Mäkelä, Terveystieteiden AMK-verkosto; Laurea-ammattikorkeakoulu, poistui klo 14.00
Työryhmien edustajat:
Lääkkeen käyttäjän osallisuus, Tarja Pajunen, Asiakas- ja potilasturvallisuuskeskus
Käyttäjälähtöinen informaatio, Essi Kariaho, Pharmaca Health Intelligence Oy, saapui klo 13.12
Tutkimus ja seuranta, Emma Aarnio, Itä-Suomen yliopisto, Farmasian laitos

KOLME NOSTOA KOKOUKSESTA

1. Jokaisella verkoston työryhmällä on koordinaatioryhmästä oma kummi. Työryhmää kannustetaan kutsumaan kummi mukaan työryhmän kokouksiin.
2. Verkoston toiminnan julkisuuden toimintatavoista/käytännöistä laaditaan toimintaohjeluonnos Lääkeinformaatioverkoston toimijoiden kommentoitavaksi kevään 2024 aikana. Kokouksen keskustelu liittyi toimintakertomuksen työryhmien toiminnassa mukana olevien jäsenten läpinäkyvyyteen.
3. Kokouksessa hyväksyttiin kaksi aiopaperia:
 - Digitaaliset hoitopolut tutuksi
 - Biologisista lääkkeistä, biosimilaareista ja niiden apteekkivaihdosta tuotetaan tietoa artikkeleihin ja infokuvana sekä terveydenhuollon ammattilaisille että kansalaisille.

MUISTIO

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 13.00.

2. Koordinaatioryhmän kokoonpanon 2024–2026 esittely

Koordinaatioryhmän jäsenet esittelivät itsensä.

3. Koordinaatioryhmän toiminnan esittely

a) Työryhmien kummit

Työryhmillä on ollut kaudella 2021-2023 nimettynä kummit niistä organisaatioista, jotka ovat olleet kutsuttuna koordinaatioryhmään (THL, SOSTE, Apteekkariliitto, Terveystieteiden AMK-verkosto ja Duodecim). Kummin tehtävä on ollut olla tarkemmin perillä työryhmän toiminnasta ja toimia tarvittaessa työryhmän toiminnan kommentointiapuna. Kummi on voinut vieraila työryhmän kokouksessa ainakin vuosittain, ja mahdollisuuksien mukaan myös muulloin tiedonkulun

varmistamiseksi. Kaikissa työryhmissä kummi ei ole viime kaudella vierailut, mutta kummi oli koettu hyödylliseksi ryhmissä, joissa kummi oli osallistunut kokouksiin.

Päätös: Kummitoimintaa päätettiin jatkaa kaudella 2024-2026. Työryhmiä tiedotetaan kummitoiminnasta, ja pyydetään puheenjohtajia ja sihteereitä kutsumaan kummi kokouksiin, kun hänen osallistumisensa koettaisiin hyödylliseksi. Kummit kokivat kummitoiminnan näin päin selkeämmäksi.

Taulukko: Kummit työryhmittäin.

Kummi	Työryhmä
THL, Johanna Palvimo (Heikki Virkkunen)	Ajantasainen lääkitystieto -työryhmä
Suomen Syöpäpotilaat ry, Jenni Tamminen-Sirkkiä (SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry, Kaarina Tammiemi)	Lääkkeen käyttäjän osallisuus -työryhmä
Suomen Apteekkariliitto, Inka Puumalainen (Henna Kyllönen)	Käyttäjälähtöinen lääkeinformaatio -työryhmä
Terveysalan AMK -verkosto, Tiina Mäkelä, Laurea AMK (Hannele Tyrväinen, Jyväskylän AMK)	SOTE ammattihenkilöiden työryhmä
Suomalainen Lääkäriseura Duodecim, Raija Sipilä (Annikka Kalliokoski)	Tutkimus ja seuranta -työryhmä
Koko koordinaatioryhmä	Lääkealan viestijät

b) Toimintaohje: Lääkeinformaatioverkoston toimenpiteiden toteuttamiseksi käynnistettävälle kehittämisprojekteille

Kerrattiin Lääkeinformaatioverkostossa käytössä ollut aiopaperimenettely. Verkostossa toteutettavat toimenpiteet tuodaan koordinaatioryhmälle hyväksyttäväksi aiopaperimenettelyn kautta. Pienryhmä, joka haluaa lähteä toteuttamaan jotain strategian mukaista toimenpidettä, työstää tiiviin aiopaperin, jonka he toimittavat koordinaatioryhmän sihteerille hyvissä ajoin ennen koordinaatioryhmän kokousta. Koordinaatioryhmä keskustelelee toimenpiteestä ja pyytää tarvittaessa lisätietoja. Aiopaperin hyväksymisen jälkeen koko verkostolle on helppo viestiä käynnistymässä olevasta toimenpiteestä ja tarvittaessa pyytää lisää jäseniä pienryhmään. Hyväksytty aiopaperi/toimenpide antaa pienryhmälle myös oikeuden käyttää Lääkeinformaatioverkoston logoa valmistuneessa tuotoksessa.

4. Koordinaatioryhmään hyväksyttäväksi tuodut asiat

a) Lääkeinformaatioverkoston toimintakertomus 2021–2023

Toimintakertomus on ollut kommentoitavana koko verkostolla sekä kokouskutsun liitteenä.

Lääkeinformaatioverkoston työryhmät ovat kuvanneet toimintaansa liitetaulukoissa hieman eritasoisesti, eikä yhdessä työryhmässä haluttu tuoda näkyviin työryhmän jäsenten nimiä toimenpiteiden vastuuhenkilöt -kohtaan. Perusteluna oli mahdolliset yhteydenotot.

Kommentit kokouksessa:

- Jatkossa voisi olla vielä yksiselitteisempi ohjeistus, jotta työryhmien tuottamat taulukot olisivat yhdenmukaisia. Tässä vaiheessa voidaan vielä pyytää, mutta ei vaatia, tarkentamaan sisältöjä eroavaisuuksien vuoksi.
- Verkoston toiminta ja dokumentit ovat julkisia, esim. työryhmien kokousten muistiot ovat Innokylässä julkisesti saatavilla ja niissä näkyvät jäsenten nimet.

- Onko yhteydenottojen kanssa toimimiseen toimintaohjetta? Yhteydenotot ovat ohjautuneet pääasiassa Lääkeinformaatioverkoston koordinaattorille suoraan, Fimean kirjaamon tai verkoston jäsenen kautta. Erillistä toimintatapaa ei ole ollut olemassa. Päivi on aina ollut yhteydessä toimijoihin, joita yhteydenotto on koskenut. Esimerkiksi jos yhteydenotto on koskenut jotakin Lääkeinformaatioverkoston materiaalia ja sen sisältöä. Usein kyse on voinut olla esimerkiksi puutteista tai toiveista materiaalin sisältöön liittyen. Asioista on aina päästy yksimielisyyteen.

Päätökset:

- Koordinaattori pyytää työryhmiä lisäämään toimintakertomuksen liitetaulukkaan vastuuhenkilöiden nimet. Jos se ei sovi työryhmälle, hyväksytään toimintakertomus sellaisenaan.
- Koordinaattori työstää luonnoksen Lääkeinformaatioverkoston julkisuuden toimintatavoista ja siitä, miten yhteydenottotilanteissa toimitaan, ja lähettää luonnoksen kommentointikierrokselle kaikille Lääkeinformaatioverkoston jäsenille. Koordinaatioryhmä hyväksyy toimintaohjeen seuraavassa kokouksessa (2/2024). Jatkossa verkoston järjestäytymiskokouksissa sanoitetaan, että toiminta on julkista ja siihen sisältyy toiminnan ja materiaalien tuottajien nimien julkistaminen.

b) Aiepaperi: Digitaaliset hoitopolut tutuksi

Tavoitteena laatia digitaalisista hoitopoluista artikkeli, jossa esitellään Suomessa jo olemassa olevia digihoitopolkuja esimerkkien avulla. Kohderyhmänä ovat lääkkeen käyttäjät/potilaat. Tavoiteltu julkaisualusta on Apteekkariliiton Terveystietä-lehti. Toinen mahdollisuus on kiertoartikkeli, jonka verkoston jäsenet voivat halutessaan julkaista omissa kanavissaan.

Kommentit kokouksessa:

- Duodecimissa voisi olla kiinnostunut osallistumaan pienryhmään.
- Alueellinen näkökulma myös muualta kuin Etelä-Suomesta olisi hyvä.
- Käyttäjälähtöinen lääkeinformaatio -työryhmässä on toimenpide ”Lääketiedosta digitaalisissa hoitopoluissa ja terveyssovelluksissa”, jonka kanssa pienryhmä voisi tehdä yhteistyötä. Koordinaattori on yhteydessä pienryhmiin.
- Kiertoartikkeli -termin voisi pyrkiä nimeämään houkuttelevammin hyödyntäen Lääkealan viestijöitä.

Päätös: Koordinaatioryhmä hyväksyi aiepaperin.

c) Aiepaperi: Käyttäjälähtöinen lääkeinformaatio / Biologiset lääkkeet, biosimilaarit ja niiden apteekkivaihto

Toimenpiteen tavoitteena on tuottaa tietoa biologista lääkkeitä, biosimilaareista ja niiden apteekkivaihdosta sekä terveydenhuollon ammattilaisille että kansalaisille eri tasoisina artikkeleina ja infokuvana.

Päätös: Koordinaatioryhmä hyväksyi aiepaperin.

5. Tauko 5 min

6. Työryhmien kuulumiset koordinaatioryhmälle

a) *Ajantasainen lääkitystieto muodostaa perustan järkevälle lääkehoidolle*

Työryhmän edustaja Kirsi Juurinen ei ollut paikalla. Uuden kauden järjestäytymiskokous pidetty ja uudet puheenjohtaja ja sihteeri löytyneet.

b) *Lääkkeen käyttäjän osallisuus varmistaa lääkehoidon onnistumisen*

Valtakunnalliseen Lääkehoidon päivään 14.3. valmistautuminen käynnissä. Verkoston ylläpitämän Tunne lääkkeesi -Facebook-sivun päivitys jatkuu. Ohjeita turvalliseen lääkehoitoon -oppaan tiivistelmien käännoksistä viestitään – uutena käännökset pohjoissaameksi. Toiveena saada opinnäytetyöntekijä aiheesta ”Tilannekuva erityisryhmien ja/tai vähemmistöjen mahdollisuudet saavuttaa olemassa olevaa, luotettavaa lääkeinformaatiota”. Aihetta tarjotaan AMK/LOKKA -ryhmän kautta. Tiina Karonen Fimeasta oli käynyt esittelemässä haittavaikutusilmoitusten käsittelyprosessia työryhmän kokouksessa 30.1. Esityksestä pidettiin paljon.

c) *Luotettava lääkeinformaatio on käyttäjälähtöistä ja oikein suunnattua*

Järjestäytymiskokous on pidetty. Työryhmässä on muutamia uusia jäseniä, ja kaikki jäsenet ilmoittautuivat mukaan johonkin pienryhmään edistämään työryhmän toimenpiteitä. Lääkehoidon päivänä julkaistaan tehokkaan ja toimivan lääkeinformaatioketjun kuvaus, joka on saanut nimekseen [Potilaan lääkehoidon tarkistuslista](#). Tarkistuslistasta on omat versiot sekä lääkkeiden käyttäjille että terveydenhuollon ammattihenkilöille. Uusia toimenpiteitä mm. tämän kokouksen aiopaperin mukainen tiedon tuottaminen biologisten lääkkeiden apteekkivaihdosta sekä lääketieto digitaalisissa hoitopoluissa ja terveyssovelluksissa. Osa edellisen kauden toimenpiteistä jatkuu kaudelle 2024-2026. Työryhmä lisäsi kokousten määrää yhdellä, mutta vastaavasti lyhensi kokousaikaa 1,5 tuntiin tälle kaudelle.

d) *Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöllä on työtehtävän edellyttämä lääkehoidon osaaminen*

Työryhmän puheenjohtaja Katri Melto-Ojalainen ei paikalla kokouksessa. Työryhmällä on viime kauden toimenpiteitä ja niiden tuotoksia viimeistelyvaiheessa. Julkaistavien materiaalien viestintää valmistellaan.

e) *Tutkimus ja seuranta*

Järjestäytymiskokous on pidetty ja työryhmän kokoonpano on säilynyt ennallaan. Viime kauden lopussa toteutettiin kysely verkostolle lääkeinformaatiostrategian tavoitteiden ja verkoston toiminnan toteutumisesta. Leena Saastamoinen ja Juha Turunen vierailevat kaikissa Lääkeinformaatioverkoston työryhmissä kertomassa ja keskustelemassa tuloksista. Kyselyn vastausprosentti oli niin pieni ettei kyselystä lähdetä tekemään julkaisua. Lääkeinformaation tutkimusstrategian päivitetään nykyiselle toimikaudelle (mm. lisätään uusia lääkeinformaatiota käsitteleviä tutkimusaiheita). Huomioidaan myös Rationaalisen lääkehoidon (RATTI) -tutkimusverkoston tutkimusstrategia, jota ollaan myös päivittämässä. Lääkebarometrin 2021 lääkeinformaatiota koskevia seurattavia kysymyksiä tarkasteltiin UEF:n farmaseutin tutkielmassa. Tutkielmasta julkaistaan myös Sic! artikkeli. Potilaan osallisuus rationaalisen lääkehoidon tutkimuksessa -webinaarisarja jatkuu.

f) *Lääkealan viestijät*

Alustava kokoonkutsuja työryhmälle löytyi. Työryhmässä viestinnän ammattilaisia laajasti eri organisaatioista, jotka jakavat tietoa myös omien organisaatioidensa lääkealan viestinnästä. Järjestäytymiskokouksessa nähtiin tärkeäksi edistää organisaatorajat ylittävää viestintää.

7. Lääkeinformaatioverkoston tilaisuudet

a) **Nostot Lääkeinformaatioverkoston yhteistapaamisesta 13.2.2024**

Alussa 70 osallistujaa, verkoston kuulumisten vaiheessa osallistujamäärä väheni. Osassa pienryhmissä oli haasteita saada aikaan keskustelua, ja tarve pienryhmäkohtaiselle fasilitaattorille ja kirjurille oli ilmeinen. Päivi jakaa pienryhmäkeskusteluiden nostoista diaesityksen työryhmille. Tätä toivotaan käytävän läpi työryhmien kokouksissa, jotta yhteistapaamisessa aloitettua keskustelua voidaan jatkaa.

Kommentit kokouksessa:

- Tunnistettiin haasteet keskustelun aikaansaamisessa, erityisesti kun ryhmässä oli paljon ensikertalaisia.
- Pienryhmät olisivat voineet olla jopa suurempia, koska joissain ryhmissä oli paikalla vain 3–4 henkilöä.
- Osassa ryhmistä keskustelu oli kuitenkin sujunut, ja niissä ryhmissä oli ollut joko fasilitaattori/kirjuri tai aktiivisia jäseniä, jotka olivat itse kirjanneet. Ryhmäkoko 5–7 oli toiminut.

b) Lääkehoidon päivä 14.3.2024

Teemalla: Lääkehoidon päivä on joka päivä, turvallinen lääkehoito on tekoja

Lääkehoidon päivän materiaalit: https://fimea.fi/kehittaminen/laakeinformaation_kehittaminen/laakehoidon-paiva

Kansallinen webinaari 14.3.2024 klo 13–15.15, jossa puheenvuoroja lääkkeen käyttäjiltä, mm. lääkehoidon seurannasta älyteknologiaa hyödyntäen. Noin puolet webinaarista käsitellään biologisten lääkkeiden lääkevaihdon laajenemista, josta puheenvuorot Fimeasta, Kelasta ja diabeteshoitajalta. Webinaari on katsottavissa saman [tapahtumalinkin](#) alta kevään 2024 ajan.

8. Koordinaatioryhmän kokoukset

- Kokous 2/2024, torstaina 23.5.2024 klo 9.30–10.50, Microsoft Teams -yhteys
- Kokous 3/2024, tiistaina 17.9.2024 klo 12.30-15.20, varsinainen kokousaika klo 13.00-14.50, läsnä + mahdollisuus Microsoft Teams -yhteyteen
- Kokous 4/2024, torstaina 12.12.2024 klo 9.30–11.50, Microsoft Teams -yhteys

9. Muut asiat

Ei muita asioita.

10. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 14.40.